

Nincs zsidó sem görög

Időpont: 1938. január 1. Újévi igehirdetés

Helyszín: Győr

Alapige: Gal 3,23-29

Minekelőtte pedig eljött a hit, törvény alatt őriztettünk, egybezárva az eljövendő hit kinyilatkoztatásáig.

Ekként a törvény Krisztusra vezérlő mesterünkké lett, hogy hitből igazuljunk meg.

De minekutána eljött a hit, nem vagyunk többé a vezérlő mester alatt.

Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által.

Mert akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöztetek fel.

Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.

Ha pedig Krisztuséi vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.

Kedves Testvéreim! Ennek az 1938. esztendőnek első gyülekezeti istentiszteletét hadd kezdjem a régi szokás szerint azzal, hogy neked, nemes, győri gyülekezet Isten szolgálói nevében kívánjak boldog újesztendőt. Kívánok boldog újesztendőt neked, mint gyülekezetnek és nektek, mint egyeseknek. Szeretnék ma újév napján végigmenni köztetek padról-padra, sorról-sorra és kezet szorítani mindenkivel. Szeretnék kezet szorítani azokkal az ismeretlen ismerősökkel, akiknek nem tudjuk mind a nevét, de ismerjük az orcájukat. Akiket keresünk, mikor végignézünk a szószékről a padsorokon, akik hiányoznak, amikor hiányoznak. Szeretnék, ha megéreznék a kézsorításunkban szívünk minden melegségét, amivel köszönjük bátorításukat az igehirdetéshez és hogy velünk együtt járnak és vándorolnak azon az úton, melyen vezetni a nyáját minden pásztor leghőbb kívánsága. Kívánjuk nektek, e templom hűséges népének, hogy Isten adja meg nektek ebben az az esztendőben is mindazt e templomon keresztül, amire szükségetek van. Bűnötökre kegyelmet, szomorúságtokra vigasztalást, keresztthordozástokhoz erőt, tanácstalanságtokhoz tanácsot, – mindent az evangéliumban.

És szeretném végigszorítani a kezét mindazoknak, akik csak vendégei ennek a templomnak. Akik, mikor a polgári naptár szerint eljön egy pirosbetűs nagy ünnep, vagy valamilyen alkalomból megjelenik előttük egy régi családi múlt emléke, csak akkor indítják lépteiket Isten hajléka felé. Ezeknek szeretném azt mondani: nézzetek szét, e templomnak van egy serege, mely boldogan tesz bizonyosságot arról, hogy érdemes ide eljönni vasárnapról-vasárnapra. Érdemes eljönni Újvárosból, Szabadhegyről, Gyárvárosból, a filiálékból és szórványokból, mert amit itt Isten kínál, az a legáldásosabb ajándék. Szeretnék, ha e kézsorításon keresztül megéreznétek a pásztor szeretetét, aki menni akar bárányai után, akik elmaradoznak a nyájból, szeretném, ha megéreznétek, hogy ebben több a szeretet, mint az ítélet, több a ti távolmaradástok fölötti fájdalom, mint az egyház érdekének a szolgálata.

Templomos nép! Isten gyülekezete! Adjon neked az Isten ebben az esztendőben olyan templomot, olyan igehirdetőket és hamisítatlan evangéliumot, hogy ez esztendő minden változásai között elégséges legyen neked Istennek itt felkínált kegyelme!

Ez az Ige, melyet az egyház a mai napra kirendelt, sok minden dologról beszél nekünk. Beszél, a hit által való megigazulásról, a keresztség szentségéről és a közösség kötelességéről. Mindegyik méltó arra, hogy bevezető harsonája legyen az új esztendő igehirdetéseknek. Hisz a hit által való megigazulás kérdése az, amin áll, vagy esik az evangéliumi keresztyénység és ezen fordul meg minden más kérdés. A keresztség pedig az a csodálatos szentség, amellyel kezdődik keresztyénységünk. A közösségi gondolatban pedig olyan útmutatásokat kapunk, amelyekre különösen szükségünk van újesztendő hajnalán.

E gazdag Igéből e három gondolat közül én most csak ezt a harmadikat szeretném hangsúlyozni. Nagyon sok minden van ebben az Igében a közösségről. Már maga az, hogy ezekről a kérdésekről az apostol mindig többes szám első személyben beszél, mutatja, hogy ő úgy látja, hogy Isten gyülekezetében a közösség lelke kell, hogy uralkodjék. Mert hisz közösen futunk a közös cél felé, közösen harcolunk és közösen bukunk el, ha megbontjuk a csatasort. De azután beszél arról is, hogy mi mind Isten fiai vagyunk. Így semmi elválasztó különbség nem lehet Isten gyülekezetében. „*Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.*”

Isten Igéjét nagyon különböző módon lehet olvasni. Lehet belőle is jogokat kiolvasni. Amint hogy valószínű, hogy voltak a világ gyermekei között, akik mikor ezt olvasták, nagy társadalmi elégedetlenségükre találtak tápot benne. Ha olvasta pl. valaki, akire Izrael népe úgy nézett, mint „goj”-ra, valami alacsonyabb rendű lényre, lehet, hogy annak minden fájdalma, a templomból való kiközösítettségnek minden keserősége benne volt, hogy hát miért tesznek akkor különbséget, nyissátok meg előttem is a szentély ajtaját, mert én Isten népéhez, nem a kitzsítottakhoz akarok tartozni s veletek együtt akarom dicsérni az Istent. Nincs különbség zsidó meg görög között. És bizonyos, hogy ha valaki a Galáciai levelet rabszolga sorsa keserűségében olvasta, az felháborodva beszélt arról, hogy hisz meg van írva: „*nincs szolga, sem szabad*” – hát akkor miért nem cselekszitek meg, hogy levegyétek rólam a rabszolgaságom bilincseit? És ha a nők közül olvasta valaki, akiknek társadalmi érvényesülése elé hatalmas akadályok voltak gördítve, mennyire érezte a rabság keserűségében keserősége jogosságát, hogy hát miért mérnek két mértékkel, mikor meg van írva: „*nincs férfi, sem nő...*”? És bizonyos, hogy ma is vannak e világ gyermekei között, akik e közösségi gondolatban saját elnyomott állapotuk fölötti lázadásuk jogosságát olvassák ki és jogokat formálnak maguknak ez Ige alapján. Isten gyülekezete azonban az Igében sohasem jogokat, hanem kötelességeket akar meglátni.

Mit jelent ez az Ige, mint kötelesség?

Azt jelenti, teljes általánosságban, hogy nekünk nem szabad szem elől téveszteni, hogy „ti nem a magatokéi vagytok”. Ez az esztendő, mely most ránk virradt, különösen Magyarországon akar lenni a közösség esztendeje. Tudjuk, különösen két olyan esemény fogja megrajzolni 1938-ban a magyarországi történelmet, mely mellett nem lehet észrevétlenül elmenni. Egyik az osztatlan magyarság ünnepe, hogy az Isten kiválasztó kegyelme István királyon keresztül az Ő népévé akarta tenni a magyar népet. A másik nem az összmagyarság ünnepe, hanem a magyarországi többségi felekezetnek az ünnepe, mikor az eucharisztikus világkongresszusra minden katolikus figyelme ide irányul. Nem célunk, sem feladatunk, sőt jogunk sincs arra, hogy erről mi most, újév napján bármilyen nyilatkozatot tegyünk. Azt azonban mindenkinek látni kell, hogy ez esztendő annak a gondolatnak jegyében indul el, hogy

a magyarság egységének kialakulásáért mindent el kell követni. Bizonyos, hogy lesznek ennek áldott eredményei is, de különösen lesznek a kisebbségi sorsban levő protestantizmusnak súlyos megpróbáltatásai. Bizonyos, hogy ez az esztendő a római katolicizmus előtt sokkal nagyobb érvényesülési lehetőségeket nyit meg, mint a protestantizmus előtt és amennyire nőnek ott a lehetőségek, annyira szűkülnek ezen az oldalon. El kell készülnünk arra, hogy lesznek gyenge jellemű, ősei hitét megtagadni kész emberek, akik mint éjjeli pillék a világosság fényétől, úgy fognak rabul ejtődni annak a nagy fénynek és pompának, melyet a másik oldal keresztyénsége ország-világ előtt meg akar mutatni. Lehet, hogy lesznek, akik pressziót is fognak érezni, hogy az eucharisztika eredményeként, jobban mondva a nagy erőfeszítések eredményéről vezetett könyvelési rubrikán az általános igazsághoz tartozók sorai közé soroltassanak. Vedd tudomásul, hogy nem izgatás, nem irigykedés az, mely az új esztendő ez első istentiszteletén ezt a hangot pendíti meg, hanem a magunk jogaira való vigyázás és felelősséget hordó pásztori szeretet üzeni: „Nem a magatokéi vagytok”. Ez azt is jelenti: nem magadban vagy. Neked nem szabad elfelejtened, ha a láncban meglazul egy szem, kettészakad a lánc, akármilyen erős. Ha a csatasorban egy kidől, hézag marad a védelmi vonalon, hol kettőzötten indul meg az új támadás. Kérünk benneteket evangélikus testvérek, ne felejtkezzetek el különösen ezen esztendőben arról, hogy „nem a magatokéi vagytok”!. Hát akkor kiéi vagytok? Azt mondja az apostol: egymáséi. Amikor azt mondja: „*Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban*”, akkor azt akarja elérni, hogy abban a közösségben, mely Isten gyermekeinek gyülekezete, legyen az egység, az összetartás, a szeretet és a szolgálat lelke. És ezt kéri evangélikus testvérek töletek is ez esztendőben az anyaszentegyház: az egység, a szeretet és szolgálat lelkét. Ebben az esztendőben bármilyen közel is voltunk egymáshoz eddig, még közelebb kell jönnünk egymáshoz. Bármilyen jól ismertük is egymást, még jobban kell ismernünk egymást. Még erősebben kell fognunk egymás kezét, hogy a gyenge el ne essék és aki meg akarja lazítani a fegyelmet, ne tudjon szabadulni alóla. Az egység, a felelősség lelke kell, hogy legyen bennünk ebben az esztendőben.

Ha egymáséi akartok lenni, az Ige azt mondja: legyetek a Krisztuséi. Ti Krisztuséi vagytok. Mert csak Krisztusban lehet ezt a szolidaritást, ezt az egységet megtalálni. Ezt nem pótolhatja semmiféle szervezkedés, ezt nem pótolhatja semmilyen egyesület, nem pótolhatja semmi politikai vagy demagóg agitáció, sem semmiféle erőlködés. Csak Krisztusban tudunk egyek lenni. Jaj nekünk, ha a protestáns egységnek gondolatát sehol máshol nem érvényesíthetjük, mint csak a társadalmi, vagy politikai életben, de nem tudunk egyek lenni a Krisztusban.

Az egység útja tehát az istentiszteleten való egységes részvétel, a templom egységes szerelme, Krisztus váltságának egységes elfogadása. Csak akik Krisztusban találkoznak, azok találják meg egymást. Sokszor használtuk már ezt a régi képet, hogy két ember között a legrövidebb út nem az egyenes, hanem amelyik először felfelé, azután megint lefelé vezet. Embert és embert szakadékok választanak el egymástól, válaszfalak vannak közöttük, mert vannak férfiak és nők, zsidók és görögök, szolgák és szabadok. Semmiféle emberi erősködéssel ezeket a szakadékokat betölteni, válaszfalakat lerombolni nem lehetséges. Először fel kell Krisztushoz emelkedni, azután onnét lejöve, rátalálni a te testvéredre. Az egyház egységének, a magyar protestantizmus szolidaritásának nincs más útja, csak a Krisztusban.

Beszél ez az Ige arról is, hogy ti „*mindnyájan Isten fiai vagytok*”. Ha eddig általában úgy éreztük, hogy ez az Ige csak nehéz újévi kötelességekről beszél, ujjongjon fel most a szívetek,

hogy beszél örömről, ígéretről is. Mit jelent Isten fiaivá lenni? Bizonyos, hogy jelent elkötelezést is, de jelenti azt a boldog bizonyosságot is, hogy Isten fiainak tekint bennünket, tehát Önmagát a mi Atyánknak tekinti. Isten olyan valaki, aki úgy szeret, mint atya az ő gyermekét, úgy nevel, úgy gondoskodik rólam. Oh, hova tűnik minden nyugtalansága az ember szívének, mellyel néz egy új esztendő nehézségei és megpróbáltatásai elé? Legyen az akár anyagi, akár személyi, vagy családi nehézség, ha Isten velünk, ki lehet ellenünk!? És lehet-e ennek csodálatosabb biztosítéka, mint ez a kijelentés: Te vagy az én fiam, én vagyok a te Atyád!

Akkor látjuk ezt legvilágosabban, ha az Ige utolsó mondatát állítjuk szemünk elé: „...*ígéret szerint örökösök*”. Nem tudok nagyobbat mondani az új év reggelén, Istentől nagyobb ígéretet, mint azt, hogy ha mi nem a magunké leszünk, hanem egymáséi, Krisztusé, Istené leszünk, akkor ígéret szerint örökösök leszünk. Ígéret! Ez azt jelenti, hogy Isten minden ígérete számunkra igenné és ámenné lesz, melyre építeni lehet, melyet magunkévá tehetünk, melyen nyugodtan elindulhatunk. Isten ígéretének minden csodálatosan gazdag tárháza feltárul előttünk, mint örökösöknek. Elvehetetlenül. Az örököstől nem lehet elvenni az örökséget, ami jár neki. Ígéret szerint örökösök lesztek. Isten ezt akarja. És ha mi vállaljuk azt, amit az Ige kötelességképpen ránk ró, akkor Isten ígérete szerint örökösök leszünk.

Talán nincs még egy nap az életben, amikor annyira érezné az ember az egymáshoz tartozást, mint új esztendő napján. Abban az egyszerű tényben, hogy mindenki boldog újévet kíván a másoknak, abban benne van annak a világos meglátása, hogy az én életem boldogságához hozzátartozik, hogy a másik is, mindenki boldog legyen. Ahogy összekapcsol a közös boldogulás gondolata, úgy kapcsoljon össze az Ige Krisztusban, hogy lehessünk, mint egy nép Isten ígérete szerint Istennek örökösei.

Ámen